

NOG OVER DE ONTSTAANSGESCHIEDENIS VAN GERAARDSBERGEN¹

door ROBERT VAN DEN BOSSCHE

De naam Geraardsbergen komt van het oud-Germaans *Gêrawaldas berga*². Dit wil zeggen dat een Frankisch militair hier een allodium verworven had. De Franken waren namelijk in de 5de eeuw onze streek binnengedrongen en hadden hier een belangrijke vestiging. Een en ander blijkt uit de wapens en paardenschedels welke omstreeks 1900 in Overboelare werden opgegraven. In de 5de, 6de of 7de eeuw was dit allodium vermoedelijk groter dan de bovenstad. Zo moesten ook de bewoners over landbouwgrond beschikken en het is dit gebied dat ze verloren aan de heren van Boelare op het moment dat ze militair gezien zwakker waren geworden.

Gêrawaldas was niet alleen de naam van de eigenaar van het allodium maar werd tevens de naam van de plaats waar het allodium zich bevond. Door de eeuwen heen is de oud-Germaanse benaming veranderd in het huidige Geraardsbergen. Volgens prof. Dr. Gysseling kon Geraard nooit een voornaam hebben betekend.

Bij de stichting van Geraardsbergen mag worden aangenomen dat de graaf van Vlaanderen de naam Geraardsbergen gewoon bekrachtigd heeft vermits hij reeds bestond. Luidens de vertaling van de stadskeure verkocht Gerald (afkoring van *Gêrawaldas berg*) zijn allodium gelegen "in" de parochie Hunnegem. Welnu, de bovenstad behoorde eveneens toe aan Hunnegem. Sommigen hebben de tekst niet goed gelezen en hebben er Geraard van Hunnegem van gemaakt, maar die man is een louter fictieve persoon. Bovendien dient te worden benadrukt dat er geen parochie Hunnegem bestond op het moment van de stichting van de stad.

Na de dood van Boudewijn V (1067) verwierf Robrecht de Fries het Land van Aalst (cfr. Sanderus). Logischerwijze kon Boudewijn VI onmogelijk Geraardsbergen oprichten als versterkte stad. Wij moeten terugvallen op Boudewijn V die in 1051 Henegouwen veroverd had; daardoor werd hij automatisch graaf van Henegouwen en dit tegen de wil van de Duitse keizer. Mag uit dit gegeven niet worden afgeleid dat de stichting van Geraardsbergen voor die datum (ca.1050?) moet hebben plaats gehad vermits de oprichting van een versterkte vesting vanaf 1051 geen zin meer had?...

Terloops gezegd, in Verheerlijkt Vlaanderen, dl.1, blz.40, 2de boek, artikel *Boudewyn den V*, staat te lezen dat hij in 1063 het Land van Aalst bij testament aan Robrecht de Fries gaf. Verandert dit niet heel de geschiedenis van de stichting? Elders wordt gezegd dat het Land van Aalst niet aan Boudewijn VI maar aan zijn broer werd geschonken. Deze verandering impliceert dat Geraardsbergen de eerste stad was die een keure ontving.

R. VAN DEN BOSSCHE

¹ Zie ook R. VAN DEN BOSSCHE, *Over de ontstaansgeschiedenis van Geraardsbergen: een andere kijk*, in De Heemschutter, 1998, nr.159, p.29-31.

² Zie ook F. DE CHOU, De betekenis van onze Geraardsbergse gemeentenamen, in De Heemschutter, 1999, nr.168, p.34.